

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2021-06-17

Ärendenummer:
NV-04072-21

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Ytterligare stimulanser på hyber-området: En ny skattereduktion för reparationer och skattefri uthyrning av personliga tillgångar (Fi2021/01820)

Sammanfattning

Naturvårdsverket ställer sig positivt till båda förslagen och gör några medskick för att öka möjligheterna till effekthemtagning.

Naturvårdsverket instämmer i promemorians analys av att miljöeffekterna av förslagen är svårbedömda. För att säkerställa att införda styrmedel uppnår de önskade effekter och styr i rätt riktning, anser Naturvårdsverket att förslagen bör kompletteras med kommunikationsinsatser, att det bör planeras redan vid införandet av styrmedlen hur uppföljning och utvärdering av de föreslagna styrmedlen ska ske, och att ytterligare kompletterande insatser bör övervägas.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket ställer sig positivt till båda förslagen som har ett viktigt signalvärde och ligger väl i linje med ambitionen att utveckla delningsekonomi med cirkulära affärsmodeller som syftar till att öka livslängd, återanvändbarhet och reparerbarhet. Naturvårdsverket gör några medskick för att öka möjligheterna till effekthemtagning.

Stimulera även begagnat, angrip det centrala problemet och undersök övriga kompletterande insatser

Namnet hyber är en sammansättning av orden hyra, begagnat och reparation. Det är kombinationen av insatser som ger styrka och riktning åt hyberavdraget. De nu föreslagna insatserna berör endast hyr- och reparationsdelen. Naturvårdsverket menar att det även bör införas förslag som kan stimulera begagnathandeln för att göra det tydligt att Sveriges strategi för cirkulär ekonomi är att göra det enkelt och lönsamt för näringsidkare och privatpersoner att dela, reparera och återanvända produkter. Naturvårdsverket gör även bedömningen att de föreslagna styrmedlen skulle kunna få större effekt om de kombinerades med styrmedel som riktar in sig på det centrala problemet med att nyproducerade produkter många gånger är så billiga, då de inte har internaliserat miljöpåverkan

vid produktion i priset, så att det upplevs som olönsamt att reparera. En möjlig lösning för att göra reparationer relativt sett billigare som skulle kunna undersökas vidare, bland annat vad gäller nationell genomförbarhet, är att ställa krav på att nya produkter säljs med tillhörande serviceavtal eller krav på reparerbarhet. Ytterligare en lösning som skulle kunna undersökas är hur man kan underlätta reparationer både i geografisk placering och i termer av tidsperspektiv, det vill säga genom att öka tillgängligheten för reparationer i hela Sverige och genom att göra det möjligt att få reparationer utförda utan väntetider. Priset på reparation är ofta inte den enda faktorn som påverkar i valet mellan att köpa nytt och reparera.

Naturvårdsverket instämmer i promemorians slutsatser om att förslagets effekter för miljön är otydliga och svårbedömda och kommer till exempel bero på huruvida uthyrningen ersätter konsumtion av en ny produkt eller nyttjande av mer miljövänliga alternativ.

Komplettera de föreslagna styrmedlen med kommunikationsinsatser

Naturvårdsverket bedömer att de föreslagna styrmedlen bör kombineras med kommunikationsinsatser i samband med införandet, men även kontinuerligt som återkommande insatser. För att de föreslagna stimulanserna ska kunna leda till önskade effekter genom attityd- och beteendeförändringar, behöver konsumenterna känna till vilka möjligheter som finns och förstå varför det är viktigt att reparera. Kommunikationsåtgärder kan ge acceptans och förståelse för de nya styrmedlen, såväl som inspirera konsumenter att ändra sina beteenden i rätt riktning. Kommunikationsinsatser bör riktas även till utförare av reparationstjänster, till exempel via branschorganisationer. Även privata uthyrare av produkter och företag som tillhandahåller delningsplattformar bör upplysas om de nya styrmedlen och anledningen till att de införs.

Följ upp och utvärdera de föreslagna styrmedlen

Naturvårdsverket anser att det bör planeras för uppföljning och utvärdering redan vid införandet av de föreslagna styrmedlen i syfte att säkerställa att införda styrmedel styr i rätt riktning och därefter löpande för att följa deras effekter.

Naturvårdsverket instämmer i promemorians bedömning om att förslagen kan riskera att ha negativ effekt på den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män, såväl som mellan hög- och låginkomsttagare. Det kan även antas att tillgängligheten till reparationstjänster och möjligheten att hyra ut personliga tillgångar mellan privatpersoner är sämre på landsbygderna jämfört med mer tätbefolkade områden. För att kunna värdera hur jämlikheten och jämställdheten påverkas av de föreslagna styrmedlen är det befogat att genom registeranalyser studera vilka individer som kommer att nyttja de föreslagna avdragen trots den svårighet det innebär att många hushåll består av fler än en person.

Eftersom det finns få exempel av liknande styrmedel i andra jämförbara länder skulle det vara av stort värde och intresse ur internationellt perspektiv att bedöma styrmedlens eventuella effekter. En sådan utvärdering skulle också kunna stärka Sveriges möjligheter att agera som föregångsland om den typen av reformer visar sig leda till ökad miljömässig hållbarhet.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Kerstin Cederlöf efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit handläggare Olena Kashyna, Emelie Aurell, Yvonne Augustsson, Mats Björsell och Julia Grosse.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Kerstin Cederlöf

Maria Ohlman

Kopia till:
m.registrator@regeringskansliet.se